

El desconsol dels desemparats (I)

Dg, 17/10/2010 per Anna-Bel Carbon...

[Sini](#)

El dia 1 d'octubre, el diari Avui, publicava la notícia de que la Generalitat de Catalunya té 8.164 menors sota mesura de tutela, 285 més que a finals de l'any passat. D'aquests, més d'un 33% al voltant d'uns 1800 estan atesos en un centre residencial.

Des de la direcció d'un servei d'acolliment residencial, (que té la titularitat de la guarda del menor, i on es treballa per l'educació d'aquests menors que no poden retornar a la família, i que difícilment entraran en un procés d'acolliment en família extensa, família aliena, etc.), la lectura d'aquesta xifra, no per més viscuda i confirmada en la tasca diària, deixa de tornar a plantejar reflexions sobre les realitats i els futurs d'aquests menors.

A l'art. 20 de la Convenció sobre els Drets de l'infant, adoptada per les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, se'ns parla del bé superior del menor "l'infant privat temporalment o permanentment del seu entorn familiar, així com aquell que se l'ha de separar en funció del seu interès primordial, té dret a la protecció i a l'ajuda especials de l'Estat".

Un dels punts principals sobre el qual reflexionem sovint els educadors que treballem diàriament amb aquests menors és "què s'entén per bé superior del menor?". La realitat ens porta a considerar els centres com a resposta, però aquests centres, paradoxalment, només són resposta fins que, aquests menors, compleixen 18 anys. La paradoxa rau en que arribats a la majoria d'edat, sense haver-se integrat en una família els "antics menors en situació de desemparament" passen a ser adults desemparats.

Provinents de famílies multiproblemàtiques, molts d'aquests menors estan trencats per dins, i viuen en el desconsol diari de la manca d'un espai vital propi. Sense haver tingut l'oportunitat de vertebrar una mínima estructura que els sostingui com a persones, no tenen on recolzar-se. La seva família no ha contribuït a posar les bases de la seva identitat com a persones. Víctimes d'unes circumstàncies que no han provocat ells, sovint les històries d'aquests menors superen la ficció i, en més d'una ocasió la intervenció de l'administració, sempre a l'espera de que la família reaccioni i se'n surti pels seus propis mitjans, arriba tard.

Se'ns menys preu de la tasca educativa, professional, i alhora voluntariosa, dels equips d'educadors, difícilment s'arriba a proporcionar als menors l'equivalent a una llar, i aquests creixen als centres, voltats d'educadors que no són els seus pares, però que han d'exercir i representar aquest paper en la interacció educativa de cada dia mentre, els menors, malgrat les deficiències en aquest sentit, continuen conservant el vincle afectiu que els uneix a la seva família biològica que interfereix constantment en la intervenció dels educadors. La pedagogia de l'afecte es fa difícil d'establir quan, molts d'ells, només han conegut el rebuig, el maltractament, i el menyspreu; i han viscut sense límits i sense referents.

Torno a repetir que ens caldria preguntar-nos seriosament què entenem per "bé superior del menor".

En el preàmbul de la Convenció sobre els Drets de l'Infant es parteix d'una clara evidència: “la família és el grup fonamental de la societat i el medi natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i particularment dels infants; per la qual cosa ha de rebre la protecció i assistència necessàries per poder assumir plenament les seves responsabilitats”, (paràgraf cinquè).

Perquè, doncs, no comencem per ajudar més a les famílies, perquè no recolzem en ferm els nuclis familiars amb dispositius d'atenció diària a domicili, i així evitem que una part important dels nostres infants creixin institucionalitzats i sense referents adults de vàlua?

En continuarem parlant...